

Effiziente Kniebildgebung

A térd hatékony képalkotó vizsgálata. A mindennapi klinikai gyakorlat felfrissítéséhez

Jürgen Mäurer (szerk.)

G. Thieme Verlag 2004. ISBN 3-13-137091-2

A szép kiállítású, 210 oldal terjedelmű, nagy formátumú, didaktikus könyv újszerű nyomdatechnikával készült, nevezetesen három hasábos szövegszedés mellett még széljegyzetek is találhatók. A gazdag illusztráció 156 nagyméretű ábrában kiváló minőségű, egyenként több képet is tartalmazó dokumentációval szemlélteti a leírtakat.

A főleg német és osztrák szerzők között örömmel fedeztünk fel a magyar osteológiai kongresszusok korábbi osztrák előadóit F.Kainberger-t, M. Breitenreiter-t és J. Kramer-t.

A könyv tíz nagy fejezetre osztva tárgyalja a térdizületi képalkotást.

Az első fejezet ígéretes funkcionális anatómia címmel részletesen foglalkozik a csontos, porc és lágyrész struktúrákkal, de sajnos nem tárgyalja sem a patelláris „extenzor mechanizmust”, sem a meniszkuszok és musculus popliteus mozgásait.

A második fejezet főleg CT és MR képekkel illusztrálva a sérülésekről íródott. A patológiás – fázisok –, okkult törések (csontvelő-zúzódás), a porc és subchondrális sérülések után a postoperatív állapotok vizsgálata is szerepel. A szövődmények, mint fertőzés, álízületképződés, csontelhalások, myositis ossificans, immobilizációs osteoporózis, post-traumás arthrosis mellett a szinovialis plica gyulladásos megvastagodásával (fibrózisával) kapcsolatos szindróma, és az ezzel olykor összefüggő, vagy önmagában fennálló Hoffa zsírpárna hasonló eredetű eltérései a fejezet igen jól megírt és dokumentált részei. A lágyrész sérülések, beleértve a meniscus sérülések ultrahang és MR diagnosztikáját az alapváltozásokra szorítkozik.

A harmadik fejezet a degeneratív eltéréseket tartalmazza, a szokványos primer és szekunder felosztásban. A meniszkuszok degeneratív eltérései, meniszkusz- és Baker ciszták, valamint lágyrész- és intraoszeális ganglion szerepelnek még ebben a rövid fejezetben.

A gyulladásos eltérések fejezete kiemelkedően érdekes. Az ízületi gyulladások röntgen, izotóp és MR diagnosztikája után az osteomyelitisekről olvashatunk. Ebben az akut haematogén, a subacut (Brodie tályog) és a krónikus formák, beleértve a krónikus recidív csontvelőgyulladás és a szklerotizáló (Garré) osteomyelitis tárgyalása igen korszerű. A CRMO (krónikus rekurrens multifokális osteomyelitis) az infekt folyamatok keretében, de SAPHO szindrómához sorolva tárgyalják. A szokatlan rendszerezést Lingg és mtsai a folyamat steril jellege és polytop megjelenése alapján indokolják. Véleményük szerint ki-

alakulásában immunpatológiai reaktív folyamatnak lehet szerepe, mivel a CRMO igen gyakran psoriasisal együtt jelenik meg. A nem-infekt reumatológiai gyulladásokat a klasszikus ARA kritériumok szerint tárgyalják. A reumatoid arthritis és juvenilis idiopathiás arthritis után a seronegatív gyulladások nagy csoportját, a reaktív arthritis csoportban a Chlamydia, Borrelia (Lyme kór) post-infect arthritis formákat tárgyalják. Röviden foglalkoznak a reumatológiai betegségek miatt operált betegek vizsgálatával is. A kollagenózisok zárják a fejezetet.

A daganatok és daganatszerű eltérések aránylag rövidebb fejezetében a csontokból kiinduló sarcoma (osteochondro-, Ewing) után az esetlegesen malignizáló csoportban tárgyalják az óriássejt daganatot. A jóindulatú osteoid osteoma, osteoblastoma, enchondroma, chondroblastoma után a daganatszerű eltérések következnek. Az egyéb rosszindulatú betegségek csont vonatkozásaival kapcsolatban a plasmocytoma, lymphoma, csont metastasis kerültek bele a fejezetbe.

A hormonális, metabolikus szisztémás betegségek és a kristály lerakódásokkal kapcsolatos eltérések egy fejezetbe kerültek. Az osteomalácia és rachitis, a szisztémás és regionális osteoporosis különböző formái után a hyperthyreoidizmus és renális osteodystrophia következnek. Az akromegalia bekerült a fejezetbe, de a diabetes mellitus kimaradt. A kristálylerakódások közül a calcium pyrophosphat deposition disease (CPPD) és a köszvény fértek bele a fejezetbe.

Az ischaemiás eredetű betegségek igen rövid fejezetében a csont- és csontvelő-elhalás, valamint az osteochondritis dissecans olvashatók. A haematológiai szisztémás betegségeket is érinti egy fejezet.

A gyermekradiológiai fejezet kellően nagy súllyal szerepel. A növekvő csont sajátosságai, a normál variánsok

és osszifikációs folyamatok után a fejlődési rendellenességek következnek, ide sorolva a tárolási betegségeket is. A jó- és rosszindulatú daganatok, valamint az osteomyelitis mellett egyes reumatológiai kórképek gyermekkori sajátosságai szerepelnek. A D-vitamin hiányos rachitis, a renális osteodystrophia, a thalassaemiák, leukemia és haemophilia zárják a fejezetet.

Örömmel fogadjuk ezt a könyvet, amelyben minden megtalálható amit a térd képalkotó diagnosztikájáról tudni érdemes. Nem csak az alapismeretekkel már rendelkező radiológusok, hanem reumatológusok, ortopéd sebészek, gyermekgyógyászok és gyermek-radiológusok is sok hasznos információhoz és látványos képanyaghoz juthatnak.

Mester Ádám dr.